

Kartverket

Rapport 2021

Emne	Midler til arbeid med universell utforming 2021
Dato	20.02.2022
Forfatter	Landdivisjonen

1. Regional kartlegging

Bakgrunn

Kartverket sendte den 24.3.2021 ut en e-post til kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn og informerte om muligheten til å søke om midler til regional kartlegging av tilgjengelighet i 2021, samlet ramme på 1,5 mill. kr. Søknaden skulle rettes direkte til Kartverket. Kartverket skulle stå ansvarlig for søknadsprosessen, opplæring, support gjennom arbeidsperioden og kontroll av rapportering. Informasjonen ble også delt via hjemmesider og nyhetsbrev fra KMD, BLD og KS.

Søknadsfasen

Til tross av begrensninger i forhold til Covid19 var interessen større enn årene før. I løpet av april tok Kartverket imot 28 søknader fra kommuner og fylker, det ble søkt om i alt 1,8 mill. kr. Alle 28 prosjekter ble godkjent og det ble innvilget 1,5 mill. kr, som skulle utbetales i 2 trinn, 40% etter levert fullstendig prosjektbeskrivelse og deltakelse på registreringskurs, 60% etter levert sluttrapport.

Fylke	Kommune	Tema	Bevilget beløp
Agder	Lindesnes	friluft	10 000
Innlandet	Nord-Aurdal	tettsted	40 000
Innlandet	Nordre Land	mest friluft	35 000
Møre og Romsdal	Nordmøre Friluftsråd STIKK UT	friluft	80 000
Møre og Romsdal	Ålesund	tettsted og friluft	95 000
Nordland, Troms	Midtre Hålogaland friluftsråd	friluft	80 000
Oslo	Oslo	friluft på "øyene"	45 000
Rogaland	Haugesund	tettsted	30 000
Rogaland	Ryfylke Friluftsråd	friluft	65 000
Troms og Finnmark	UT i Nord	friluft	80 000
Troms og Finnmark	Sør Varanger	tettsted	40 000
Trøndelag	Trondheim	tettsted og friluft	80 000
Vestfold og Telemark	Seljord	friluft	30 000
Vestfold og Telemark	Skien	friluft	60 000

www.kartverket.no

Fylke	Kommune	Tema	Bevilget beløp
Vestland	Aurland	tettsted	40 000
Vestland	Bergen	tettsted og friluft	100 000
Vestland	Fitjar	friluft	40 000
Vestland	Kvinnherad	tettsted og friluft	35 000
Vestland	x	friluft	80 000
Viken	Asker	friluft og tettsted	40 000
Viken	Fredrikstad	tettsted	60 000
Viken	Halden	friluft	35 000
Viken	Jevnaker	tettsted og friluft	40 000
Viken	Kongsberg	friluft	30 000
Viken	Nesbyen	tettsted og friluft	30 000
Viken	NHF Oslofjord Vest	badeplasser i 42 kommuner	80 000
Viken	Nordre Follo	tettsted og forbindelse mellom sentrumsområde	30 000
Viken	x	friluft	90 000
		SUM	<u>1 500 000</u>

Prosjektfasen

I første halvdel av mai ble kartleggingsomfang, -metode og -periode avklart med alle prosjektdeltakere. I løpet av juni/juli samlet Kartverket deltakere til 5 online kurs og 1 fysisk kurs (Ålesund) om kartleggingen og innføring i registreringsverktøyet (APP).

Etter kursene satte det alle deltakerne kartleggingen i gang og Kartverket kvalitetssikra fortløpende data.

I løpet av november ble det gjennomført 1 debrifing møte med Trondheim. I slutten av november har 25 av 28 deltakere fra 2021 sluttført sine prosjekter og alle har levert sin sluttrapport. 2 Deltakere startet prosjektet i 2021 og skal slutføre det i 2022. 1 deltaker stoppet prosjektet komplett på grunn av manglende ansatte.

Økonomi

Per 31.12.2021 ble det utbetalt 1.367.000 kr.

Erfaring/rapportering fra enkelte deltakere (utvalg)

Fredrikstad kommune

Suksessfaktorene i prosjektet har vært samarbeid mellom helse og velferd og Teknisk drift og at man kunne få inn en arealplanlegger-student til å utføre store deler av kartleggingen. Alle dataene er samlet på et sted som er fantastisk å ha som grunnlag.

Alle data som er samlet inn er videreformidlet til driftsavdelinger i kommunen som har ansvar for bysentrum og vedlikehold av dette. Suksessfaktorene i prosjektet er økt innsikt i hva som defineres som tilgjengelighet

og universell utforming er blitt mer kjent for andre etater. En helhetligoversikt over tilgjengelighetsstatus i bysentrum.

For oss i Fredrikstad kommune er det av stor nytteverdi at flere seksjoner er engasjert i prosjektet med kartlegging av tilgjengelighet i sentrum.

Ålesund kommune

Ålesund kommune ønsker å ha et inkluderende byrom og friluftsområdet. Derfor vi trenger å tilføre informasjon og oppdatere kartverket sine databaser på dette området.

I denne første fasen ble data samlet inn og analysert for å stille en diagnose av situasjonen i dag og for å planlegge nye prosjekter.

Vidare kan det same datamaterialet nyttast som kunnskapsgrunnlag i kommunen sitt planarbeid, t.d. ein gatebruksplan eller trafikktryggingsplan. Datamaterialet kan og nyttast som kunnskapsgrunnlag i politiske saksframlegg. I tillegg vil datamaterialet kunne vere gjenstand for analyser i den digitale tvillingen og i studentoppgåver.

NHF – Oslofjord Vest

Gjennom et samarbeid med våre 42 kommuner, har vi kartlagt offentlige badeplasser i Vestfold og Telemark og Buskerud i Viken. Vi involverte våre kommuner ved at vi sendte ut informasjon om vårt prosjekt til kommunene med et enkelt kartleggings skjema som kommunene kunne fylle ut og returnere til oss. Ved å involvere kommunene i prosjektet, ønsket vi at kommunene skulle bli bevisste på hva som skal til for at deres badesteder blir tilgjengelig for rullestolbrukere, slik at de har mulighet til å gjøre noe med dette i etterkant av kartleggingen. Dette er viktig da kommunale badeplasser er kommunenes ansvar å tilgjengeliggjøre for alle.

Vestland fylke

Hovudmålsettinga knytt til effektmål i vårt kartleggingsprosjekt har vore å auke fokuset på universell utforming i friluftsområde.

Prosjektet har vore nyttig for å nå denne målsettinga. Fylkeskommunen har jobba med ulike tilsvarende kartleggingsprosjekt i fleire år, og har hatt eit samarbeid om kartlegging med Bergen og Hordaland turlag og Bergen og Omland friluftsråd dei siste to åra. Gjennom dette samarbeidet opplev vi at vi når endå breiare ut i høve det å auke fokuset på universell utforming fordi friluftorganisasjonane er tettare på aktiviteten som skjer i dei kartlagde områda. I årets kartlegging har vi også vore fleire tilsette i fylkeskommunen som har gjennomført kartleggingar. Dette betyr at vi også internt har auka kompetansen og innsikta i korleis ein kartlegg universell utforming i friluftsområder, og kva krav som vert sett til universell utforming. Med stor deltaking i kartleggingsarbeidet både frå fylkeskommunen, BOF og BHT har vi nådd ut til fleire kommunar og fått kartlagt fleire friluftsområder enn i tidlegare kartleggingsprosjekt. Dermed har vi fått registrert mange kartleggingar i mange kommunar, i store delar av Vestland fylke, og har dermed ein relativt god oversikt over i kor stor grad dei kartlagde områda er universelt utforma.

Det er også eit mål at ein gjennom å gjere slike kartleggingsprosjekt kan auke tilgjengelegheita på turvegar, badeplassar og fiskeplassar i dei kartlagde områda. Gjennom turvegar, badeplassar og fiskeplassar i friluftsområder som har høg grad av tilgjengelegheit vil fleire få mogelegheit til å oppleve friluftslivet, og dei positive effektane av dette. For personar med nedsett funksjonsevne vil slike turvegar, badeplassar og fiskeplassar vere avgjerande for å ha mogelegheit til å drive friluftslivsaktivitet. I etterkant av tidlegare kartleggingar vi har gjennomført er det fleire av dei ulike elementa som er kartlagt som er forbetra. Vi har sett fleire turvegar som har blitt rehabilitert for å auke tilgjengenget, og vi har sett at fleire kommunar har

arbeidd fram fiskeplassar og badeplassar som er universelt utforma. Dette håpar vi vil gjerast i fleire av områda som er kartlagd i årets kartleggingsprosjekt.

Suksessfaktorene i Oppsummerig

Alle registreringene er i dag tilgjengelige i [Norgeskart](#) og altså søkbare for grupper som ønsker informasjon om tilretteleggingsgrad. Data fra kartleggingen kan også lastes ned via [GEONORGE](#) (søk: tilgjengelighet).

Som nevnt i starten har Covid19 ikke ført til mindre interesse ved kommunen for dette prosjektet. Vi opplever tvert imot en økende interesse fra år til år. Tilgjengelighet kommer mer og mer i fokus i mange kommuner i landet. Tilgjengelighet blir ikke lenger sett som et «særtema» men som noe som står ganske sentralt i samfunnet. Tilgjengelighet er en viktig brikke på veien til aldersvennlige byer og med dette en del av FN sine bærekraftsmål. Mens tilgjengelighet før kunne dessverre anses som et tema som bare berørte et fåtall, er aldersvennlighet og bærekraft tema som alle må forholde seg til. Dette skal Kartverket også bruke mer aktiv i markedsføringen av arbeidet slik at enda flere ser betydningen av dette arbeidet og setter søkelys på dette.

Ut av erfaringer fra kommunen er det åpenbart at prosjektet hadde størst ringvirkning og resultat der kartleggingen skjedde i tett samarbeid mellom flere etater (plan, vei, folkehelse), med også der Rådet for funksjonshemmede var involvert i arbeidet. Kartverket skal i framtidige kartleggingsprosjekter fortsette med å legge vekt på tverrfaglig arbeid i veiledningen av prosjektdeltakere.

Kartleggingsarbeidet i tettsteder gir kommunene et viktig datagrunnlag som brukes i byplanleggingen og målretta utvikling av enkelte bydeler for eksempel til aldersvennlige bydeler. Kunnskapen fra kartleggingen kan brukes tverrfaglig i kommunen og fører til økt søkelys på tilgjengelighet i flere arbeidsprosesser i kommunen. Vi er veldig klar for at Trondheim kommune har tatt en politisk beslutning på at hele byen skal kartlegges i framtida med Kartverkets metode. Kunnskapsgrunnlaget fra kartleggingen har et potensial til å påvirke hvordan man utformer og saksbehandler reguleringsplaner. Kartleggingen kan bidra til en mer økonomisk og økologisk rettet måte å prioritere tiltak på, gjennom at omfanget på de fysiske inngrepene vurderes ut fra det som er kartlagt.

Kartlegging av friluftsområder og etterfølgende oppgraderinger gir bedre muligheter til aktivt bruk av disse områder for alle. Spesielt i sentrumsnære områder vil dette bidra til å få flere ut på tur og med dette på sikt til økt folkehelse. Ikke alle områder kan utformes fullt tilgjengelig for alle. Men kunnskapen og bevisstgjøring om muligheter og begrensninger i disse områdene, som kan hentes ut som informasjon fra våre data, gir økt trygghet for alle til å ta områdene i bruk allikevel.

Erfaringer fra bruk av utstyr, APP, veileder og klassifiserings skjema var for det meste veldig gode. Likevel fikk vi også i løpet av 2021 en del kritiske merknader levert, og vi tar disse innspill med til å forbedre arbeidet i 2022.

Kartlegging historisk (enkel søknad om midler fra KMD)

Kommunale deltakere -2015-2021

Fylke	Kommune	2105	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Oslo	Oslo				1	1		1
Viken	Asker						1	1
Viken	Bærum			1				
Viken	Drammen	1	1					
Viken	Eidsvoll					1		
Viken	Enebakk					1		

Fylke	Kommune	2105	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Viken	Fredrikstad							1
Viken	Halden		1			1	1	1
Viken	Jevnaker							1
Viken	Kongsberg						1	1
Viken	Lier				1			
Viken	Lunner						1	
Viken	Nes			1				
Viken	Nesbyen							1
Viken	Nordre Follo						1	1
Viken	Oppegård			1	1	1		
Viken	Ringerike	1	1		1			
Viken	Rollag				1			
Viken	Ski		1			1		
Viken	Ås						1	
Innlandet	Eidskog				1			
Innlandet	Elverum						1	
Innlandet	Gjøvik				1			
Innlandet	Grue				1			
Innlandet	Nord-Aurdal							1
Innlandet	Nordre Land			1	1		1	1
Innlandet	Våler		1					
Innlandet	Østre Toten					1		
Innlandet	Åsnes			1				
Vestfold og Telemark	Bamble					1		
Vestfold og Telemark	Bø			1				
Vestfold og Telemark	Færder							
Vestfold og Telemark	Horten				1			
Vestfold og Telemark	Nome							
Vestfold og Telemark	Nøtterøy							
Vestfold og Telemark	Seljord							1
Vestfold og Telemark	Skien							1
Vestfold og Telemark	Svelvik				1			
Vestfold og Telemark	Tokke					1		
Agder	Arendal			1				
Agder	Lindesnes						1	1
Agder	Songdalen		1					
Rogaland	Haugesund	1	1			1	1	1
Rogaland	Sandnes		1					
Vestland	Aurland							1
Vestland	Bergen		1		1			1
Vestland	Fitjar							1
Vestland	Fjell					1		
Vestland	Gloppen				1			
Vestland	Hyllestad			1				

Fylke	Kommune	2105	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vestland	Kvinnherad		1					1
Vestland	Luster						1	
Vestland	Stord				1			
Vestland	Stryn	1						
Vestland	Tysnes						1	
Vestland	Ulvik				1			
Vestland	Vaksdal			1				
Vestland	Voss				1			
Vestland	Øygarden						1	
Møre og Romsdal	Herøy		1					
Møre og Romsdal	Sykkylven			1				
Møre og Romsdal	Tingvoll					1		
Møre og Romsdal	Ørskog			1				
Møre og Romsdal	Ålesund				1			1
Trøndelag	Levanger		1					
Trøndelag	Orkland						1	
Trøndelag	Trondheim				1	1	1	1
Nordland	Bodø		1					
Nordland	Meløy				1			
Nordland	Sortland		1	1				
Nordland	Vefsn			1		1	1	
Nordland	Vågan			1				
Troms og Finnmark	Lebesby			1				
Troms og Finnmark	Nordkapp			1		1		
Troms og Finnmark	Sør-Varanger							1
Troms og Finnmark	Torsken		1					
Troms og Finnmark	Vadsø			1				
Summe		5	15	17	19	15	16	21

Fylke som selvstendig deltaker - 2015-2021

Fylke	2105	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Viken	1	1		1	1	1	1
Vestfold og Telemark	1					2	
Agder		1					
Rogaland						1	
Vestland	1	1		1	1	1	1
Møre og Romsdal	1					1	
Trøndelag		1					
Nordland			1		1	1	
Troms og Finnmark		1	1		2	1	
Summe	4	5	2	2	5	8	2

NB: Friluftsråd og organisasjoner som DNT inngår som fylke.

2. Verktøyutvikling, integrasjon i sentral-FKB (SFKB)

Erfaringer fra det siste årene har ført til at Kartverket har i løpet av 2020/21 utviklet et nytt feltverktøy til registrering/oppdatering/håndtering av tilgjengelighetsdata via mobile enheter og via desktop. Verktøyet kan brukes på tvers av alle enheter (ikke lenger bunnet til Android). Alt som kartlegges på mobil i felten kan etterpå enkelt bearbeides videre på kontorets desktop. Verktøyet er den første applikasjonen (pilot) som skal bruke en ny brukergrensesnitt (NGIS -OpenAPI) som ble utviklet av Kartverket og Norkart med målet om en enklere direkte forvaltning av kommunale geodata for kommunene (SFKB=sentral felles kartbase). Det er mange innspill fra kommunale brukere som gikk inn i utviklingsarbeidet vårt. Blant annet muligheten for å trekke ut tiltakslistene for forbedring av tilgjengeligheten direkte fra verktøyet som kan sendes til oppfølging til vedlikeholdsavdelingen i kommunen. Verktøyet er klar til bruk til neste registreringsperioden som starter i våren 2022.

Med hensyn til framtidig databruk for ruting (veifinding fra dør til dør) ble det gjennomført en geometriforbedring på databasen. Dette vil også gjøre bruken av data enklere i samspill med en framtidig felles veidatabase for Norge. Arbeidet ble startet i slutten av 2020 og fortsatt i 2021.

Økonomi- Utvikling 2021

Arrangement	Kostnader
Vedlikehold gamle APP	33 500
Utviklingsarbeid ny APP	347 000
Vedlikehold NGIS-API (koblingspunkt APP)	125 000
Geometriforbedring	50 000
Lisens, dataabo kurs	2 500
SUM	<u>558 000</u>

3. Statistikk, indikatorer

Prosjektet ble startet i 2009 med målsetting om å samle inn nøkkelvdiere både i tettsteder og friluftsområder som kunne beskrive graden av tilgjengelighet i disse områdene. Det ble definert et sett med objekter og egenskaper som kunne levere denne informasjonen. I Tettsteder ble det valgt ut veier, inngangspartier, parkeringsområde og parkeringsplasser. Objektkatalogen ble senere utvidet med friluftobjekter.

Hvert år ble tallene rapportert til BUFDIR, der tallene ble brukt til tilstandsanalysen for hele landet. Siden 2017 ble det også hvert år automatisk generert en tilstandsrapport for hver fylke og kommune i Norge både for Tettsted og Friluft. Rapportene kan lastes ned fra [GEONORGE](#) (søk: tilgjengelighet rapporter). Rapportene leveres på ønske av kommuner og fylker i PowerPoint format som gjør det enkelt å gjenbruke tabeller og grafikker for videreformidling i f.eks. i politiske møter ta resultater (tabeller og grafikk) i bruk i for eks. politiske møter.

Siden 2018 ble det en tettere samarbeid mellom BUFDIR og Kartverket der BUFDIR kom med konkrete bestillinger for tilstandsanalysen som også er delvis basert på geografiske analyser som setter flere indikatorer/objekter i sammenheng (for eks. tilgjengelige parkeringsområder ved rådhus). Kartverket har hvert år hatt en eller flere samlinger med BUFDIR som omhandler innhold og målsetting av analysearbeidet.

4. Formidling

Internasjonalt

Kartverket deltok med en digital presentasjon om prosjektet «Mapping accessability i Norway – Sharing is caring» om på UD2021 i Aalto, 9.6. – 11.6.21. Konferansen i Aalto er en videreføring av den nordiske samarbeidsplattformen fra Oslo 2012, Lund 2014, York 2016 og Dublin 2018.

Nasjonalt

Regional kartlegging

Kartverket hold 6 kurs om kartleggingen og innføring i registreingsverktøyet (APP).

I løpet av november ble det gjennomført 1 debrifing møte med Trondheim, som var en av det største aktører i 2021.

KS

Kartverket deltok og bidro til samlinger fra KS nettverket for universell utforming i Stavanger, Tromsø og Oslo. Kartverket delte også kunnskapen om kartleggingsmetoden på KS nettverket for aldersvennlige byer.

BUFDIR

Kartverket deltok på digitale samlinger i Nettverk for universell utforming i regional og lokal kollektivtransport fra BUFDIR.

FN's framtidslab i Ålesund

Nye Ålesund kommune ble vertskap for FNs Smart City Lab. Laben ble nummer to i verda og vil gjøre Ålesund til et utstillingsvindu for FNs smartbyprogram.

Gjennom FNs framtidslab får regionen tilgang til verdas største byutviklingsprogram og FNs kompetanse om smarte byer. Framtidslaben handler om å samle prosjekt, folk og kunnskap, bruk av kunstig intelligens og simulering av framtidige løsninger - alt i et samarbeid med akademia, næringslivet og andre samfunnsinteresser.

Kartverket deltok på flere samlinger med Ålesund framtidslab om bærekraftig innovasjon for framtida. Indikatorene for tilgjengelighet som Kartverkets metode om kartlegging av tilgjengeligheten leverer kan bidra til å rekke bærekraftsmål for en region raskere.

Ålesund kommune gjennomførte i samarbeid med framtidslab en omfattende kartlegging av tilgjengelighet /oppdatering av kartleggingsdata av tilgjengelighet i sommeren.

Økonomi- Formidling 2021

Arrangement	Kostnader
Norge	19 000
Internasjonalt	9 000
SUM	<u>28 000</u>

Molde, 20.02.2022

Sven Michaelis